

Dette punkt indebærer, at virksomhedsrådet har myndighed til helt eller delvis at standse produktionen, hvis rådet skønner, at den rummer farer for de ansattes sikkerhed og sundhed. Videre indebærer det, at tilslutning fra virksomhedsrådet eller dets repræsentanter i direktion og bestyrelse er nødvendig, såfremt der skal tages beslutning vedrørende arbejdets fordeling, produktionens tilrettelæggelse, ansættelser, forfremmelser, afskedigelser, salg af virksomhed eller dele heraf.

Skal lønmodtagernes repræsentanter kunne gennemskue regnskaber og produktionsplaner, må de have mulighed for at trække på ekspertbistand udefra.

Ad 2. Økonomisk demokrati

Ad 2.1.

Når det kun er privatejede virksomheder med ansat, lønnet personale, svarende til mindst én fuldtidsansat, der skal indbetale 3 pct. af værditilvæksten til lønmodtagernes kollektive fond, er det, fordi offentlige virksomheder på den ene eller den anden måde ejes af samfundet. Såfremt de offentlige virksomheder skulle indbetale til lønmodtagernes kollektive fond, ville det blive skatteyderne, der skulle udrede beløbet. Dette ønsker forslagsstillerne ikke.

Værditilvæksten er forskellen mellem det, virksomheden sælger, og det, den køber for, svarende til forskellen mellem indgående og udgående momspligtige beløb. Beregningen vil kunne foretages på samme måde for de eksporterende virksomheder.

Da det meste af den merværdi, der overføres til lønmodtagerne som deres ansvarlige lønmodtagerkapital, efter forslaget skal blive stående i virksomheden, er der ingen grund til at forventé virkninger heraf for virksomhedens lønpolitik.

Lønmodtagernes kollektive ejendom betyder, at der ingen udbetaling vil ske til den enkelte, hverken af udbyttet fra de enkelte virksomheders udbytter af lønmodtagerandelen eller udbyttet af lønmodtagerfondens placerede midler. Dissé beløb indgår til en styrkelse af lønmodtagerfonden.

Ad 2.2.

Virksomhedsrådet bestemmer, om en virksomhed kan få tilført kapital fra lønmodtagerfonden, bl. a. for at forhindre salg eller lukning af en virksomhed, der begrundes med kapitalmangel.

Ad 2.3.

Der henvises til sidste afsnit i bemærkningerne til 2.1.

Ad 2.4.

Samfundsmæssige behov er et andet og videre begreb end den snævre driftsrentabilitet og står ofte i modsætning hertil. For eksempel kan det »betale sig« for en virksomhed at sende ansatte ud i arbejdsløshed. Men hvis der er stor arbejdsløshed, er det en dyr »forretning« for samfundet.

Et andet eksempel: Kastrup Glasværk måtte lukke, fordi ejerne ikke havde investeret tilstrækkeligt. Resultatet blev dels, at de ansatte blev arbejdsløse, dels at man nu må importere flasker. Lukningen kunne måske »betale sig« for ejerne af glasværket, men ikke for samfundet.

Samfundets behov er, at der er god beskæftigelse, gode løn- og arbejdsforhold, et godt arbejdsmiljø, en rigtig erhvervsstruktur fordelt på en menneskevenlig måde, rigtige investeringer, der gavner samfundsøkonomien i dens helhed. Disse behov tages der ikke hensyn til, så længe den kapitalistiske markedsmekanisme får lov til at råde uindskrænket.

Ad 2.5.

Egnsudviklingsrådet bliver overflødig, idet egnsudviklingen må ind under samme bestemmelser som lønmodtagerfonden. Det samme gælder Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk. Dette sker bl. a. for at undgå unødigt bureaukrati.

Ad 2.6.

Det ligger forslagsstillerne meget på sinde, at den solidariske fond bliver ledet af lønmodtagerne selv. Derfor ønsker forslagsstillerne den sammensat af de folk, der vælges af lønmodtagerne via urafstemning blandt samtlige lønmodtagere, både privat og offentligt ansatte og de ledige, der er tilmeldt arbejdsformidlingen.

Bestyrelsen, der skal varetage den daglige ledelse af fonden, vælges ud fra hensynet til, at alle landets regioner bør være repræsenteret.

Ad 3. Samfundsstyring af kapitalen

I et samfund som det danske, hvor erhvervslivet i princippet er privatejet, er det ikke muligt at styre samfundsudviklingen. Tværtimod er det snarere erhvervslivet, der styrer resten af samfundet. Alle tre led i dette forslag går ud på at demokratisere. En samfundsstyring af kapitalen er en nødvendig